

УДК 321.7

ФІРСОВА СВІТЛАНА,*слухач магістратури спеціальності "Адміністративний менеджмент"
Донецького державного університету управління***ДЕЙЧОЛЕГ,***начальник відділу обладнання ПП "Подшипникзбут"*

РОЗВИТОК ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ, БІЗНЕСУ ТА ГРОМАДЯН ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАСОБІВ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

У статті висвітлюються теоретичні засади інформаційного забезпечення системи державного управління на принципах взаємодії з громадянами та бізнесом. Розглянуті та проаналізовані ефективні інформаційні системи щодо впровадження інформаційного забезпечення в державному управлінні. Доведено, що обсяг інформації в інформаційній системі державного управління, що забезпечує діяльність органів влади, отримує взаємопосилючий ефект "економії на масштабі" та є традиційним у витратах за рахунок збільшення масштабів виробництва й більш ефективним за умови прозорості перед суспільством.

Ключові слова: комунікація; електронна демократія; інформація; органи державної влади; бізнес; суспільство.

Постановка проблеми. Державні органи, минуле й сьогодення яких пов'язано з бюрократичними моделями управління, без належної роботи над внутрішньою структурою, її організаційним та функціональним змістом, відповідної зміни філософії з адміністративної на філософію співпраці, не в змозі забезпечити надання якісних послуг і якісну комунікацію з бізнесом та громадянами. Проблема у тому, що комерційні організації, на відміну від державних, створювались середовищем, орієнтованим на прибуток, оскільки їм постійно необхідно було адаптуватися до потреб споживачів. У державних організаціях прямиї матеріальний інтерес працівників відсутній, тому в цій ситуації необхідні технології, які могли би забезпечити пряму зацікавленість державних службовців у надання послуг необхідного обсягу та якості.

Аналіз досліджень та публікацій. Процеси глобалізації зумовили розвиток високотехнічних інформаційних мереж, що складають основну умову формування інформаційного відкритого суспільства. Відомі у всьому світі науковці, серед яких Д. Белл, О. Тоффлер, З. Бжезинський, А. Турен, Дж. Гелбрейт, Р.Арон, М. Понятовський, М. Горкгаймер, Н. Луман, М. Маклюен, дослідили характерологічні особливості та описали концепції електронного уряду. В основі ідеї електронного уряду лежить уявлення про державу як інститут, покликаний ефективно задовольняти нагальні потреби суспільства.

Мета статті полягає в обґрунтуванні на основі аналізу необхідності підвищення ефективності державного управління через діалог із суспільством, інструментом якого виступає процес електронного урядування.

Виклад основного матеріалу. У суспільстві склалася тенденція відчуження влади від громадян. Надмірна складність у подоланні політичного відчуження показує перехід від жорсткої адміністративної моделі дер-

жавно-політичного устрою до демократичної системи, що буде сприяти розвитку економіки та суспільства.

Надзвичайні ситуації визначають новий, інноваційний тип свідомості людини, стимулюють стратегії реконструкції громадянського суспільства. Однією з теоретичних основ цієї стратегії є "нова етика", спрямована на сприяння об'єднанню людей. Перехід до демократичної культури в суспільстві, яке перетворюється, в тому числі в українському, передбачає обов'язковий перехід стилю комунікації влади та громадян від монологу до діалогу.

Комунікація у процесі спеціалізації управлінської праці виділилася у відносно самостійну діяльність. Управління цією діяльністю - нагальна сучасна потреба суспільства. Комунікаційні стосунки повинні виступати як інструмент державного управління в інформаційному суспільстві. Вони є механізмами, за допомогою яких розвиваються відносини між керованою і керуючою підсистемами у системі управління разом із засобами передавання інформації в часі й просторі, що викликає перетворення обох підсистем у відповідності з метою [4]. Основною умовою для діалогу з бізнесом та громадянами є забезпечення відкритості та прозорості діяльності.

Державна влада має сприяти розвитку систем комунікації в рамках загальної системи управління. Комунікаційна діяльність є однією з функціональних підсистем державного управління.

Електронна демократія, як визначають вчені, являє собою використання інформації, комунікаційних технологій та стратегій державними установами, парламентом, засобами масової інформації, політичними організаціями, а також громадянами й виборцями у межах політичних та адміністративних процесів місцевих суспільств як у країні в цілому, так і на міжнародних arenaх. Електронна демократія передбачає більш широку

й активну участь громадян, реагування на їх потреби, створення умов для роботи бізнесу, що можливо завдяки Інтернету, мобільному зв'язку та іншим технологіям, а також завдяки більш широким або прямих формам участі громадян у вирішенні соціальних проблем [5].

Державні службовці повинні усвідомити той факт, що нинішній період розвитку сучасного інформаційного ринку характеризується швидким розвитком і динамічним зростанням. Ця активна динаміка обумовлена, насамперед, розвитком сучасних високих інформаційних і комунікаційних технологій, а також загальною тенденцією переходу до глобального інформаційного суспільства.

Таким чином, серед проблем, які належить вирішити на шляху розвитку засобів інформаційно-комунікаційних технологій, виникають наступні: дослідження основних напрямків розвитку українського ринку інформаційних продуктів і послуг; аналіз характеру та особливостей інформаційних технологій; основні етапи розвитку державної інформаційної політики [3].

Державна політика у сфері інформації повинна бути спрямована на розвиток сектора науково-технічної інформації, яка є найбільш важливою у загальній структурі системи науково-технічної інформації країни. Основною метою створення й розвитку цього сектора є поліпшення використання результатів науково-технічної діяльності суспільства. Найважливішим механізмом для досягнення цієї мети є система обліку інформації про результати наукових досліджень і технологічного розвитку, отриманих організаціями різних організаційно-правових форм власності, а також забезпечення доступу до цієї інформації. Основним елементом цієї системи є підсистема реєстрації інформації науково-технічного характеру та документації, яка включає в себе мережу електронних бібліотек, баз даних та довідково-інформаційних фондів. Належний розвиток інформаційно-технічного забезпечення може бути тільки в економічно розвинутому суспільстві, тому важливим чинником стає сприяння розвитку бізнесу.

Таким чином, для належної інформаційної підтримки державного управління необхідне усвідомлення зростаючої ролі Інтернету в системі науково-технічної інформації, розвиток електронних ресурсів та електронних бібліотек, корпоративність бібліотечних інформаційних технологій і систем, важливість правового та нормативного аспектів.

Принцип поділу влади в державному управлінні у сфері інформаційно-комунікаційних послуг, що сьогодні існує в Україні, не може вважатися ефективним: повноваження чітко не визначені, не проглядається єдина система, діяльність посадовців практично не скоординована і не відповідає світовим вимогам. Навіть сама галузь з надання комунікаційних послуг представлена сьогодні Міністерством інформаційної політики України, Державним комітетом телебачення і радіомовлення України, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, Державним космічним агентством України. Окрім того, постановою Кабінету Міністрів України від 4 травня 2014 року створено Державне агентство з питань електронного урядування України, що реалізує державне управління у сфері ІКТ, ідеологічну координацію існуючих органів влади й несе відповідальність за ситуацію в суміжних секторах, які прямо чи опосередковано бе-

руть участь у національному та міжнародному поділі праці з використанням ІКТ.

На даному етапі розвитку систем державного управління для комунікації органів державного управління з користувачами державних та адміністративних послуг найбільш ефективним може бути електронний уряд. Але, для того, щоб ці зміни мали комплексний характер, необхідно вжити стратегічні, а не тактичні кроки. Державні службовці на всіх рівнях повинні мати правильне розуміння мети цих змін, їх обсягу та загальної спрямованості. В інших обставинах це буде набір окремих заходів, що не вплине на якість роботи державних інститутів. Результатом погано визначеної цілі інформатизації державного управління може бути ставлення до електронного уряду як до чергового атрибуту, що не в змозі розв'язати реальних проблем.

Характеристики традиційного й нового електронного уряду діаметрально протилежні. Традиційному притаманна складність структури, електронному - простота структур і процесів. Навіть сьогодні йде мова про "зміцнення вертикалі влади". Електронний уряд протиставляє централізації і залежності гнучкість і автономію. Поточні звіти про роботу державних органів складаються переважно з цифр, які фіксують, скільки грошей витрачено на реалізацію певного проекту. Електронний уряд оцінку за витратами замінює на оцінку за результатами, тобто, окрім прямих витрат, має бути врахований потенційний та реальний економічний ефект від того чи іншого проекту. Якщо сьогодні державне управління здійснюється через набір директив і правил, які не враховують потреби громадян та бізнесу, то для електронного уряду характерним є управління з орієнтацією на потреби громадян, бізнесу, ментальну культуру й цінності. Електронний уряд більш відкритий до суспільства. Ще одним характерним елементом відкритості системи є те, що електронний уряд усуває традиційний акцент на внутрішніх процесах. У нових умовах це є основним критерієм, що враховується, оскільки вся увага зосереджується на споживачах услуг - громадянах та бізнесі.

Мережева інфраструктура уряду повинна й може вирішити поточні політичні, економічні та соціальні проблеми держави. Поєднання можливостей уряду та інтернет-порталу повинно забезпечувати такі завдання, як:

- реалізація права громадян на доступ до інформації;
- надання громадськості об'єктивної і точної інформації про діяльність державних органів, які будуть зміцнювати довіру до держави та її політики;
- співпраця та постійний діалог з громадянами держави й громадянським суспільством, бізнесом, а також необхідний рівень суспільного контролю за діяльністю державних органів;
- об'єднання інформаційних ресурсів і послуг органів державної влади та місцевого самоврядування з метою зміцнення загальнонаціонального інформаційного простору;
- удосконалення державного управління, оптимізація структури державного апарату, зниження фінансових і матеріальних витрат на його утримання, поетапного переведення державних послуг у систему державних мережевих сервісів, які відповідають реальним потребам громадян і бізнес-організацій;
- ефективна підтримка економічної діяльності

державних підприємств, що дозволяє їм ефективно інтегруватися в національну та світову економіку;

- взаємодія і співпраця з органами державної влади іноземних держав і міжнародними неурядовими організаціями [4].

Висновки

Ефект від застосування інтернет-технологій в державному управлінні може бути досягнутий лише за умови зміни філософії управління, яка тепер має бути спрямована на задоволення потреб користувачів послугами. У цій моделі визначальним є верховенство інтересів всього суспільства, його економічні цілі. Обсяг інформації в інформаційній системі державного управління, що забезпечує діяльність органів влади, отримав взаємопосилюючий ефект "економії на масштабі", що є традиційним у витратах за рахунок збільшення масштабів виробництва. У разі впровадження в державному управлінні інтернет-технологій, зокрема за умови збільшення числа користувачів, що використовують інформацію та послуги, вартість одиниці зменшується, адже і державні службовці, і споживачі матимуть багаторівневий доступ до однієї й тієї ж інформації, чим забезпечується можливість діалогу між органами влади, бізнесом і громадськістю, а отже економічний та суспільний розвиток.

Фірсова Светлана,

*слушатель магистратуры специальности "Административный менеджмент"
Донецкого государственного университета управления*

Дейч Олег,

начальник отдела оборудования ЧП "Подшипниксбыт"

РАЗВИТИЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ОРГАНОВ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ВЛАСТИ, БИЗНЕСА И ГРАЖДАН ПРИ ПОМОЩИ СРЕДСТВ ЭЛЕКТРОННОГО УПРАВЛЕНИЯ

В статье освещаются теоретические основы информационного обеспечения системы государственного управления. Рассмотрены и проанализированы эффективные информационные системы по внедрению информационного обеспечения в государственном управлении. Отмечено, что объем информации, который движется в информационной системе государственного управления, и обеспечивает деятельность органов власти, получает взаимодополняющий эффект "экономии на масштабе", что является традиционным в расходах за счет увеличения масштабов производства и более эффективный в условиях прозрачности управления в государстве.

Ключевые слова: коммуникация; прозрачность управления; электронная демократия; информация; органы государственной власти; бизнес; общество.

Firsova Svitlana,

Listener magistracy of specialty "Administrative management" of Donetsk State University of Management

Deutsch Oleg,

head equipment PE "Pidshypnykzbut"

THE DEVELOPMENT OF COOPERATION BETWEEN THE GOVERNMENT, BUSINESS AND CITIZENS, BY MEANS OF ELECTRONIC CONTROL

The article highlights the theoretical foundations of information support of public administration. The paper considers and analyzes effective information and telecommunication systems for implementing information security in public administration, including the development and implementation of a scientific approach to it. The research focuses on the amount of information that moves in the information system of public administration activities and provides authorities received mutually reinforcing effect "economies of scale" that is traditional in costs by increasing the scale of production.

Keywords: communication; e-democracy; information; public authorities; business and society.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інформаційна відкритість органів державної влади України : зб. аналіт. матеріалів / [за заг. ред. М. В. Лациба]. - К. : Український незалежний центр політичних досліджень, 2005. - 155 с.
2. Мироненко С. А. Трансформація та перспективи розвитку державного управління як наслідок впливу інформаційних технологій / С. А. Мироненко // Вісник Київського національного університету. - 2003. - № 25-28. - С. 163-165.
3. Уманський Ю. В. Напрями розвитку ринку інформаційних технологій / Ю. В. Уманський // Науковий вісник Академії муніципального управління / за [заг. ред. В. К. Присяжнюк, В. Д. Бакуменка]. - К. : Видавничо-поліграфічний центр Академії муніципального управління. - 2008. - Вип. 1 (3). - С. 225-234. - (Серія: Управління. Механізми державного управління та місцевого самоврядування).
4. Уманський Ю. В. Формування інформаційного простору державного управління / Ю. В. Уманський // Фінансовий механізм державного управління економікою України : зб. наук. праць Донецького державного університету управління. - Донецьк : ДонДУУ, 2007. - Т. 8. - Вип. 85. - С. 101-112. - (Серія: Державне управління).
5. Эльзас А. Электронное правительство (е-правительство): интеграция с WEB-услугами / А. Эльзас // Журнал европейской экономики. - 2003. - № 3. - Т. 2. - С. 384-395.